

*A Description
of the
Town Hall Organ,
Johannesburg*

Opened on 4th March, 1916, by
Mr. ALFRED HOLLINS,
Hon. F.R.C.O. :

Organist,
St. George's United Free Church,
Edinburgh

E. H. ADLINGTON, LTD., PRINTERS, JOHANNESBURG

1916

Municipal Council of Johannesburg,

MARCH, 1916.

Mayor :

J. W. O'Hara, J.P.

Deputy-Mayor :

G. B. Steer, M.P.C.

Councillors :

B. Alexander.	H. Kroomer.
T. F. Allen.	P. L. W. Lourens.
D. Anderson.	Mrs. P. B. Lys.
N. Anstey.	W. J. MacIntyre.
Mrs. H. Atkins.	A. Metcalfe.
R. G. Barlow.	J. J. Mulvey.
C. V. Becker.	G. W. Nelson.
B. I. Bloom.	S. J. Nicholas.
J. Christie.	L. U. Partridge.
J. A. Clark, M.P.C.	C. Rowe.
G. Cooper.	S. Scott.
D. Dingwall, M.P.C.	D. P. Simson.
T. E. Drew.	S. A. Smit, M.P.C.
Mrs. M. Fitzgerald.	H. W. Soutter.
S. Hancock.	J. W. Treu, J.P.
R. H. Henderson, C.M.G.	O. J. J. van Wijk, J.P.
Mrs. A. Krause.	Senator the Hon. J. J. Ware.

Town Clerk :

D. B. Pattison.

Designer of Organ :

Alfred Hollins, Hon. F.R.C.O., Edinburgh.

Builders of Organ :

Norman & Beard, Ltd., London and Norwich.

FOREWORD.

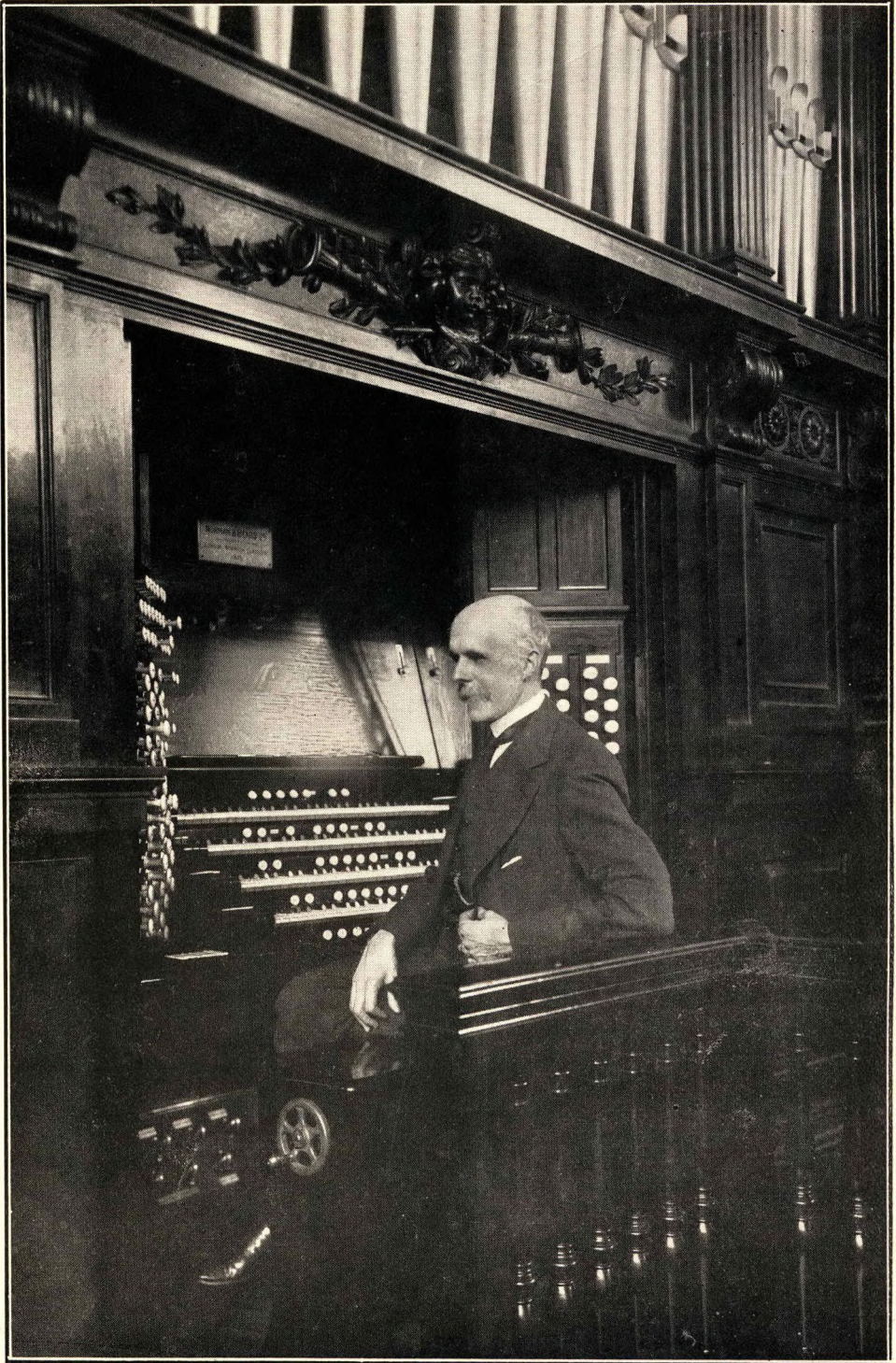
IN preparing the following description of this truly magnificent organ, I have endeavoured, not only to interest the actual organ student, but especially those of the general public who enjoy listening to the many and varied tones of an organ, but to whom the way in which those tones are produced is a mystery.

It has always seemed a pity to me that the actual organ must be hidden behind a case, and all that can be seen are a few front pipes, three or four rows of keys, a pedal board and an array of stop knobs. All this is, of course, very pretty, but it conveys no idea to the lay mind as to how "the wheels go round." If the layman could only realise what infinite thought and labour it takes to produce a great and noble organ such as this, we would hear fewer expressions of dissatisfaction as to the (what seems at first sight) enormous cost, and the name "kist o' whistles" would soon die a natural death.

May I, in conclusion, congratulate the citizens of Johannesburg on the possession of what I regard as an instrument which marks a distinct epoch in the history of organ building, and, like the donor of the organ to the People's Palace in the East End of London, express the hope that its "solemn and sweet tones may bring rest to many a weary mind."

ALFRED HOLLINS.

Johannesburg,
March, 1916.

MR. HOLLINS AT THE CONSOLE.]

[DE HEER HOLLINS AAN HET ORGEL.

Town Hall Organ, Johannesburg.

HIS Organ may justly claim a premier position in the ranks of the largest organs in the world, not entirely from the number of its stops and accessory movements, or the number of its key-boards, but in the variety and individuality of tone colour and absence of unnecessary duplication of stops of a similar character in the seven departments into which the Organ is divided. Each stop will be found a study in tone colour, so accurately and scientifically proportioned that every possible combination will fall satisfactorily on the ear, whether it be the broad, massive tone of the Great Organ, the rich grandeur of the Swell, the plaintive delicacy of the Choir, the vivid colouring and striking contrasts of the Orchestral, the brilliant and martial effects of the Bombarde, or the range of nuance from the most delicate whisper of the Vox Angelica to the over-mastering crash and power of the Tubas in the Solo Organ; these, supported by the solid dignity of the ample Pedal Organ, combine to form one grand magnificent whole. An ample number of accessory movements has been provided whereby any or all of these varied tones can be brought under the control of the performer with the greatest ease and without undue tax on the memory. It should be borne in mind that in building an instrument of this magnitude for such an altitude as that of Johannesburg, it necessitated considerable departure from orthodox lines, and we can safely say the result is a remarkably successful organ, with an individuality of tone and mechanism which elevates it as a work of art far above those instruments whose reputation depends largely on the total number of their stop handles. It goes without saying that the success of any organ depends, perhaps to the

greatest extent, upon the proper scaling and voicing of the pipes to suit the building in which the instrument is placed. By "scaling" is meant the determining of the diameter of every pipe, and by "voicing" giving each pipe its proper speech and tone quality. In the present Organ this work was entrusted to Mr. Herbert Norman, of the firm of Messrs. Norman & Beard, Ltd., the builders of the instrument. He is undoubtedly one of the greatest artists in his profession. At the outset Mr. Norman had to judge of the acoustic properties of the Johannesburg Town Hall merely from plans sent to him. The effect of the high altitude of Johannesburg on many of the stops had to be allowed for. Fortunately, Mr. Norman has been able to come to Johannesburg and finally regulate and adapt every single pipe to the hall, and the result is a great artistic achievement. The designing of the entire mechanism was undertaken by Mr. E. W. Norman, who has a wide knowledge and experience of this branch of the work. Another triumph of skill in this connection is the erection of the Organ in the hall by Mr. A. Fellows Tomkins, of the firm of Cooper, Gill & Tomkins, Capetown and Johannesburg. As the work progressed Mr. Tomkins had some difficulties to contend with, but he has surmounted all these most successfully. It may be of interest to mention that Mr. Tomkins was trained in Messrs. Norman & Beard's Norwich works.

A brief explanation of the scheme may be interesting to organ students.

There are seven tonal departments, viz. :—

- (1) Pedal,
- (2) Choir,
- (3) Great,
- (4) Swell,
- (5) Solo,
- (6) Orchestral, and
- (7) Bombarde,

of which Nos. 4, 5, 6 and 7, and a small part of the Pedal, are enclosed in Swell boxes under the control of three balanced

A FEW OF THE PIPES.]

[EENIGE ORGELPIJPEN.

pedals. The Choir, Great, Swell and Solo occupy the usual position on the four manuals. An outstanding and unique feature in this Organ is the possibility of playing two of the departments, viz., Orchestral and Bombarde Organs, from any of the four keyboards, *e.g.*: Two rocking tablets are placed on the left-hand key cheek of each manual to control the stops of the Orchestral Organ. These stops are so arranged as not to speak when drawn until one of the rocking tablets is pressed; that nearest the keys brings on any combination which may have been previously drawn on the Orchestral Organ in conjunction with any combination on that manual, while the farther tablet cuts off the manual combination, leaving the Orchestral only. There is a clever device by which, when one rocking tablet is depressed and another is afterwards required, the pressing of the second automatically releases the first. The Bombarde Organ is similarly treated by rocking tablets placed on the right-hand key cheek of each manual. It will readily be seen that here we have in effect a six-manual organ with a flexibility that would be impossible if each department had a keyboard to itself. Every department is provided with adjustable pistons in addition to the fixed combination pistons. By means of rocking tablets placed on the key bench a suitable Pedal Organ can be switched on to any manual fixed piston. For sforzando effects a balanced pedal is placed at the extreme right of the pedal pistons, and controls Great, Bombarde and Pedal Stops without moving the drawstop knobs. The Pedal Stops are controlled by a novel form of foot piston instead of the usual composition pedals, placed to the right of the Swell pedals. On the left, six similar pistons control the three Tremulant drawstops—Great to Pedal, Solo to Great Couplers and Tuba. The Drums (Bass and Side), Carillon Dampers and Triangle are controlled by rocking tablets placed on left side of the key bench, and playable from each pedal key. The Carillon (two octaves) is of specially rolled fine Bessemer steel bars, struck by heavy cast-iron hammers, which are operated by compressed air motors, the lowest note of the peal weighing

230lbs.; these were supplied by the Church Bell Carillon Co., London. The Glockenspiel (thirty-two notes) is also of Bessemer steel, and is original to this Organ. Like the Carillon, it is operated by compressed air motors, its brilliant clear tone being the result of the finely tempered and great weight of steel employed.

The Organ occupies a wide, shallow chamber at the back of the Orchestra, 43ft. x 16ft., height 36ft. It is arranged in three vertical sections, which are again divided into three levels. On the top level are placed, in the order from left to right, Orchestral Organ with Carillon and Glockenspiel, Swell Organ, and Solo Organ: directly in front of the Swell is the Solo Tuba. On the lower level, in the same order, the Choir Organ and Basses of Great, Great Organ in three separate sections and Bombarde Organ. On the floor level are placed the distributing reservoirs, adjustable piston and fixed piston machines, the pneumatic coupling machines and Console mechanism. The Pedal Organ is grouped on both sides of the central sections, all 16ft. stops being on the left, 32ft. stops on the right. The Pedal Trombone, Saxophone, Super Octave and Pedal Harmonics are enclosed in the Bombarde Swell Box; the String Bass is in the Orchestral Swell Box, and the Contra Bass in the Swell Box.

The blowing is by means of two 12 h.p. electric motors driving four blocks of series fans (the "Discus," by Watkins & Watson, of London), and is the largest installation in the world yet built on this system—it delivers 4,200 cubic feet of wind per minute. The whole apparatus is placed directly underneath the Orchestra; the wind is conveyed to the organ by two galvanised steel trunks, 12in. and 24in. in diameter respectively. It is undoubtedly the most successful plant yet executed by this firm. The starting and stopping of the motors are under the control of the organist by two push switches placed on the left-hand side of the Console, above the stops of the Orchestral Organ.

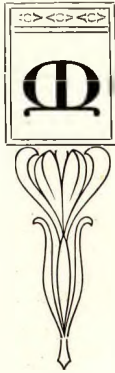
THE ORGAN.]

[HET ORGEL.

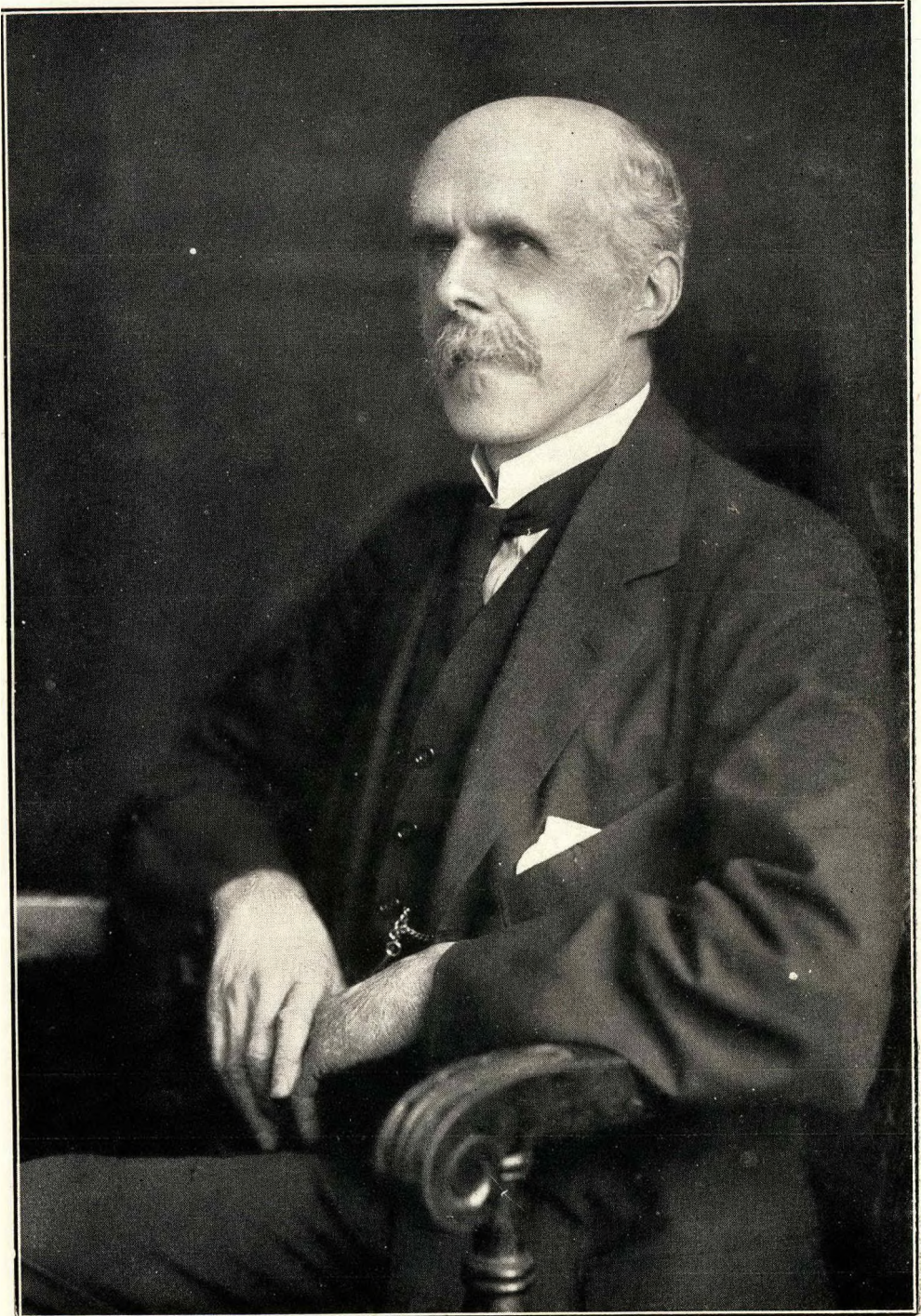
The approximate weight of the Organ, including blowers, is 60 tons. Ten miles of pneumatic tubing have been used for connecting the various departments to their respective key-boards. The total number of pipes is 6,532. The largest pipe, CCCC of the 32ft. Double Open Diapason, contains 256 superficial feet of 2in. timber, and weighs over half a ton. About 18 tons of tin, lead and zinc were used in the manufacture of the metal pipes. There are 17 reservoirs for distributing wind at various pressures as required. The combined area of these is 380 feet super., and they have a lifting power of about 15,000lbs. It takes 30 sound boards or wind chests to accommodate the 6,532 pipes. The wind chest pallets are controlled by 10,383 valves operated by 4,900 compressed air motors (or bellows). Attenuated and compressed air systems are used in the various control mechanisms. It took the skins of 520 sheep for the covering of the reservoirs, motors and valves; this quantity would more than half cover the floor of the hall. The Organ was shipped in 71 packing cases, varying in size from 4 to 300 cubic feet. The instrument is enclosed by a massive mahogany case, in the Renaissance style, to the design of the architects of the hall, Messrs. Hawke & MacKinlay, of Capetown, and was made and erected by Messrs. H. H. Martyn & Co., Cheltenham.

The total cost of this magnificent Organ and case is £13,153 16s. 7d.

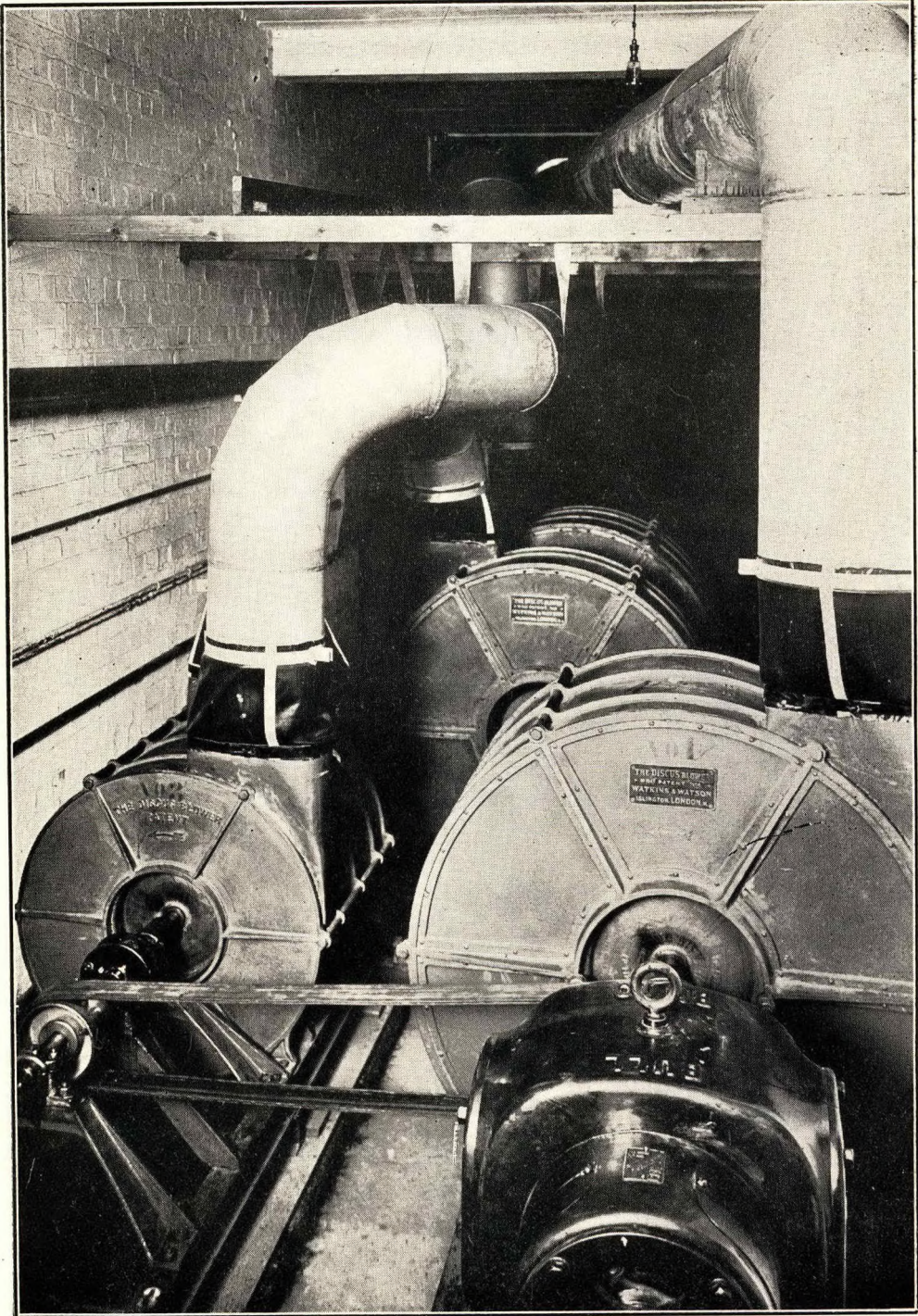

R. ALFRED HOLLINS, who prepared the specification for the Organ for the Johannesburg Town Hall and subsequently supervised its construction and tested it on behalf of the Municipal Council, was born in Hull on the 11th September, 1865. At the age of nine he entered the Wilberforce School for the Blind, York, where he studied the pianoforte under Mr. William Barnby, brother of the late Sir Joseph Barnby, whose church music is so well known. When he was twelve, Mr. Hollins became a pupil at the Royal Normal College for the Blind, London, where he studied the piano under Mr. Frits Hartvigson, Court Pianist to Her Majesty Queen Alexandra, and the organ under the late celebrated organist of the Temple Church, London, Dr. E. J. Hopkins. Mr. Hollins' public career began as a pianist, but after a few years the organ absorbed his attention. His first church organ appointment was at St. John's Church, Redhill, Surrey, which he obtained at the age of nineteen. Later, Mr. Hollins was the first to hold the appointment of organist to the People's Palace in the East End of London. In 1897 Mr. Hollins accepted the appointment of organist of St. George's United Free Church, Edinburgh, which position he still holds. He has travelled a good deal professionally, visiting the United States in 1886 and again in 1888; Sydney in 1904, under engagement from the Sydney Municipal Council to give a series of recitals on the Town Hall organ there. Mr. Hollins' present visit to Johannesburg to pass the Town Hall Organ and give a series of recitals is his third visit to South Africa. It has been often asked how Mr. Hollins learns his music. Of course, he has to memorise everything, and there are two ways of doing this—one by having the notes played or read by a competent musician, and the other from the Braille type.

MR. ALFRED HOLLINS.]

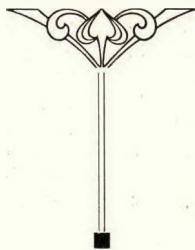
[DE HEER ALFRED HOLLINS.

BLOWING INSTALLATION.]

[BLAAS APPARAAT.

Detailed Specification
of
ORGAN

AS DRAWN UP BY
Mr. ALFRED HOLLINS

AND BUILT BY
Messrs. NORMAN & BEARD, Ltd.,
LONDON AND NORWICH

SPECIFICATION.

Manuals CC to C (61 Notes). Pedals CCC to G (32 Notes).

PEDAL ORGAN.

	FEET
20 Stops; 4 Couplers.	
1. Double Open Wood	Wood, 32
2. Open Diapason	Metal, 16
3. Great Bass Wood	Wood, 16
4. Open Wood (20 from No. 1) ..	,, 16
5. Violone (from No. 31) ...	Metal, 16
6. Contra Bass (from No. 48)...	,, 16
7. Bordun (from No. 30) ...	Wood, 16
8. String Bass (from No. 73) ...	Metal, 16
9. Contra Salicional (from No. 21) ..	,, 16
10. Principal (20 from No. 2) ...	,, 8
11. Octave (20 from No. 3) ...	Wood, 8
12. Flute Bass (from No. 30) ...	,, 8
13. Super Octave	Metal, 4
14. Harmonics, V. ranks, 12, 17	
19, 21, 22 (in Solo Box)	,, —
15. Contre Bombarde	,, 32
16. Ophicleide (20 from No. 15) ..	,, 16
17. Trombone (from No. 92) ...	,, 16
18. Saxophone (from No. 69) ...	,, 16
19. Posaune (20 from No. 16) ...	,, 8
20. Harmonic Clarion (20 notes	
from No. 19)	,, 4

- I. Choir to Pedal (Mechanical).*
- II. Great to Pedal* ..
- III. Swell to Pedal* ..
- IV. Solo to Pedal* ..

CHOIR ORGAN.

	FEET
9 Stops; 4 Couplers.	
21. Contra Salicional	Metal, 16
22. Bell Gamba	,, 8
23. Spitzflöte	,, 8
24. Waldflöte (open throughout) Wood,	8
25. Flauto Traverso (harmonic) Metal,	4
26. Gemshorn	,, 4
27. Gemshorn	,, 2
28. Dulciana Cornet, III. ranks,	
12, 15, 17	,, —
29. Cornopean (harmonic treble) ..	8

- V. Swell to Choir.*
- VI. Solo to Choir.*
- VII. Orchestral to Choir*
(by rocking tablet).
- VIII. Bombarde to Choir*
(by rocking tablet).

GREAT ORGAN.

	FEET
18 Stops; 5 Couplers.	
30. Sub Bordun (tenor C)... ..	Wood, 32
31. Gross Geigen	Metal, 16
32. Contra Hohlfloete (open to	
tenor C)	Wood, 16
33. Open Diapason (large) ...	Metal, 8
34. Open Diapason (medium) ...	,, 8
35. Open Diapason (small) ...	,, 8
36. Geigen	,, 8
37. Claribel Flute (open through-	
out)	Wood, 8
38. Stopped Diapason	,, 8
39. Principal	Metal, 4
40. Octave Geigen	,, 4
41. Waldflöte (triangular). ...	Wood, 4
42. Sesquialtera, II. ranks, 5,	
10	Metal, —
43. Twelfth	,, 2 $\frac{3}{4}$
44. Fifteenth	,, 2
45. Harmonics, IV. ranks, 17, 19,	
21, 22 (5 ranks in treble)... ..	,, —
46. Tromba (harmonic treble)...	,, 8
47. Octave Tromba (harmonic	
treble)	,, 4

- IX. Choir to Great.*
- X. Swell to Great.*
- XI. Solo to Great.*
- XII. Orchestral to Great*
(by rocking tablet).
- XIII. Bombarde to Great*
(by rocking tablet).

SWELL ORGAN.

	FEET
15 Stops; 4 Couplers.	
48. Contra Gamba	Metal, 16
49. Open Diapason	,, 8
50. Cor de Nuit	,, 8
51. Gamba	,, 8
52. Voix Celestes (to FF) ...	,, 8
53. Octave Gamba	,, 4
54. Suabeflöte	Wood, 4
55. Super Octave Gamba ...	Metal, 2
56. Mixture, VI. ranks, 12, 15,	
17, 19, 21, 22	,, —
57. Horn	,, 8
58. Oboe	,, 8
59. Vox Humana	,, 8

SWELL ORGAN—continued.

	FEET
60. Double Trumpet Metal,	16
61. Trumpet (harmonic treble) ..	8
62. Clarion (harmonic treble)	4

XIV. Tremulant (to light wind stops).

XV. Octave.

XVI. Solo to Swell.

XVII. Orchestral to Swell (by rocking tablet).

XVIII. Bombarde to Swell (by rocking tablet).

SOLO ORGAN (enclosed except No. 71).

9 Stops; 4 Couplers.

63. Violoncello Metal,	8
64. Salicional	8
65. Vox Angelica (to AA)	8
66. Harmonic Flute	8
67. Concert Flute (harmonic)	4
68. Harmonic Piccolo	2
69. Corno di Bassetto	16
70. Clarinet	8

71. Tuba (first harmonic from tenor C; second harmonic from I C; third harmonic for top octave) 8

XIX. Tremulant.

XX. Sub Octave.

XXI. Octave.

XXII. Orchestral to Solo (by rocking tablet).

XXIII. Bombarde to Solo (by rocking tablet).

ORCHESTRAL ORGAN.

(Playable from any or all four manuals; enclosed in separate Swell Box.)

19 Stops; 3 Couplers.

72. Quintaton Wood-Metal,	16
73. Contra Viola Metal,	16

ORCHESTRAL ORGAN—continued.

	FEET
74. Viols Metal,	8
75. Viols Céleste (2 ranks to FF) ..	8
76. Viols Octaviantes	4
77. Viols Cornettes (3 ranks, 10, 12, 15)	—
78. Harmonic Claribel Flute ... Wood,	8
79. Zauberflöte (harmonic Gedeckt) ..	8
80. Unda Maris (Flute Céleste, ten. C, to undulate with No. 79) Metal,	8
81. Lieblich Gedeckt	8
82. Orchestral Flute Wood,	4
83. Lieblich Flöte Metal,	4
84. Lieblich Piccolo	2
85. Cor Anglais	16
86. Clarinet (smaller scale than on Solo)	8
87. Orchestral Hautboy	8
88. Orchestral Trumpet	8
89. Carillon (by the Church & Carillon Bell Co.; two octaves from fiddle G)	8
90. Glockenspiel (from tenor F to C ²)	2

XXIV. Tremulant.

XXV. Sub Octave.

XXVI. Octave.

XXVII. Unison off.

BOMBARDE ORGAN.

(Enclosed in Solo Box; playable from any or all four manuals.)

7 Stops.

91. Contra Trombone (tenor C) Metal,	32
92. Trombone	16
93. Harmonic Horn	8
94. Trompette Harmonique	8
95. Horn Quint	5½
96. Clarion (harmonic)	4
97. Grande Fourniture (VI. ranks, 12, 15, 19, 22, 26, 29; VII. ranks in treble)...	—

ACCESSORIES.

MANUAL PISTONS.

- 8 combination pistons to Great (2 adjustable).
- 7 combination pistons to Swell (2 adjustable).
- 5 combination pistons to Solo (2 adjustable).
- 4 combination pistons to Choir (1 adjustable).
- 7 combination pistons to Orchestral Organ in Choir key slip (2 adjustable).
- 7 key touches to Orchestral Organ over Solo keys (2 adjustable) duplicate of pistons.
- 3 combination pistons to Bombarde Organ (1 adjustable).
- 1 reversible piston for Great to Pedal Coupler.
- 1 reversible piston for Swell to Great Coupler.
- 1 reversible piston for Solo to Great Coupler.
- 1 reversible piston for Pedal Ophicleide.

PEDAL PISTONS.

- 8 combination pedal pistons to Pedal Organ (1 adjustable).
- 1 pedal piston to bring on Solo to Great Coupler and Tuba.
- 1 pedal piston to take off Solo to Great Coupler and Tuba.
- 1 reversible pedal piston for Great to Pedal Coupler.
- 1 reversible pedal piston for Orchestral Tremulant.
- 1 reversible pedal piston for Solo Tremulant.
- 1 reversible pedal piston for Swell Tremulant.

ACCESSORY COUPLERS.

- 1 rocking tablet to connect Great Pistons and Pedal Combinations.
- 1 rocking tablet to connect Choir Pistons and Pedal Combinations.
- 1 rocking tablet to connect Swell Pistons and Pedal Combinations.
- 1 rocking tablet to connect Orchestral Pistons and Pedal Combinations.

CRESCENDO PEDALS.

- 1 balanced crescendo pedal to bring on Great and Pedal Stops, Bombarde to Great Coupler and Bombarde Stops (without moving stop knobs).
- 1 balanced pedal to Swell.
- 1 balanced pedal to Solo and Bombarde.
- 1 balanced pedal to Orchestral.

PERCUSSION INSTRUMENTS.

- Bass drum tap action connected to each of the pedal keys and operated by rocking tablet.
- Side drum tap action connected to each of the pedal keys and operated by rocking tablet.
- Bass drum roll by rocking tablet.
- Side drum roll by rocking tablet.
- Triangle connected to each pedal key and operated by rocking tablet.
- Carillon dampers by rocking tablet.

WIND PRESSURES.

Pedal flue-work, 4 inches to 6 inches.	Swell flue-work and Light Reeds, 5 ins.
Pedal Harmonics, 8 inches.	Swell Chorus Reeds and Open Diapason, 8 inches.
Pedal Reeds, 16 inches.	Solo, 8 inches.
Choir, 4 inches.	Solo Tuba, 16 inches.
Great flue-work, 4½ inches.	Orchestral, 6 inches.
Great Reeds and Large Open Diapason, 8 inches.	Bombarde, 12 inches.

The Organ has been specially constructed to suit the high altitude of Johannesburg. The action is tubular pneumatic throughout, incorporating all the Builders' latest improvements.

The wind is generated by "Discus" blowers actuated by "Bull" motors.

SYNOPSIS.

	Stops.	Couplers.	Pistons.	Rocking Tablets.	No. of Pipes.
Pedal Organ	20	4	8	—	504
Choir Organ	9	4	4	4	671
Great Organ	18	5	8	4	1,476
Swell Organ	15	4	7	4	1,288
Solo Organ	9	4	5	4	592
Orchestral Organ ...	19	3	7	—	1,255
Bombarde Organ ...	7	—	3	—	746
	—	—	—	—	—
	97	24	42	16	6,532

3 Tremulants.

10 Reversible Pistons.

4 Accessory Rocking Tablets.

6 Rocking Tablets for Percussion Instruments.

3 Swell Pedals.

1 Crescendo.

THE CONSOLE.]

[DE VOORZIJD.

Beschrijving
van het
Stedelijk Orgel,
Johannesburg

Te worden ingewijd door den
Heer ALFRED HOLLINS,
F.R.C.O.;

Orgelist van
St. George's United Free Church,
Edinburgh

VOORWOORD.

IN de opstelling van de hier volgende beschrijving van dit waarlijk prachtige orgel voor dit souvenirboekje, heb ik niet alleen getracht belangstelling te wekken bij den echten orgel-kenner maar in het bijzonder bij dat algemeen publiek, dat gaarne luistert naar de vele en zeer verscheidene orgel-tonen, doch voor wien de wijze, waarop die tonen worden voortgebracht, een geheim is.

Ik heb het altijd betreurt dat het eigenlijke orgel achter een kast moet verscholen blijven en dat al wat gezien kan worden eenige weinige frontpijpen, drie of vier reien sleutels, een pedaal en een reeks stoppen zijn. Dit alles is natuurlijk zeer fraai, doch het geeft aan de leek geen begrip, hoe het orgel eigenlijk in elkaar zit. Indien de leek slechts de eigenlijke vindingrijkheid en de arbeid kon vatten, die noodig zijn om zulk een groot en heerlijk orgel te bouwen, als dit is, zou men minder ontevreden aanmerkingen hooren over de (op het eerste gezicht) enorme kosten, en de naam "fluiten kist" zou spoedig een natuurlijke dood sterven.

Mag ik, ten slotte, de burgers van Johannesburg gelukwenschen met het bezit van, wat ik beschouw als een instrument, dat een bepaalde gebeurtenis daarstelt in de geschiedenis der orgelbouw, en, evenals de schenker van het orgel in het Volkspaleis in het Eastend van Londen, de hoop uitspreken dat, deszelfs "plechtige en zoete tonen rust mogen brengen aan menige droeve geest."

ALFRED HOLLINS.

Johannesburg,
Maart, 1916.

Het Stedelyk Orgel te Johannesburg.

DIET Orgel mag met recht aanspraak op maken de eerste plaats in te nemen onder de grootste orgels ter wereld en dit niet zoo zeer om het groot aantal registers en bybehorende deelen, of het aantal klavierborden dan wel om zyn verscheidenheid en eigenaardigheid van de tonen; die het voortbrengt en doordien het geen onnoodige vermeerdering van registers van gelyken aard heeft aangebracht in de zeven afdeelingen waarin het Orgel verdeeld is.

Elk register is op zich zelf een studie van toon en is zoo nauwkeurig en wetenschappelyk samengesteld, dat elke mogelyke combinatie het oor aangenaam aandoet, hetzy het Orgel de zware toon doet hooren, of de zwellende geluiden, of het klagend geluid van het Koor voortbrengt of de levendige en treffende contrasten van het Orkest, of het gedreun van de Groote Brompyp laat hooren of de reeks van zachte overgangen ten gehooore brengt die nu eens zacht fluisteren om dadelyk over te gaan in machtige geluiden; dit alles, gesteund door een sterk voetregister, maakt een prachtig en indrukwekkend geheel uit.

Een voldoende aantal zyregisters staat den speler ten dienste waardoor die verscheidenheid van tonen met het grootste gemak en zonder veel van des spelers memorie te vergen, binnen zyn bereik zyn.

Men moet niet vergeten dat men by den bouw van zulk een groot instrument, dat gebruikt moet worden in zulk een hooggelegen stad als Johannesburg, men geheel af moest wyken van de oude manier van orgelbouw en wy mogen gerust zeggen, dat er een opmerkelyk goed stuk werk geleverd is, dat een zeldzaamheid van toon en mechanisme bezit, die het als kunstwerk verre verheffen boven die instrumenten, die grootendeels hun beroemdheid danken aan hun groot aantal van registers. Het spreekt van zelf dat het succes

van een Orgel voornamelyk daarvan afhangt, dat de pypen, waardoor het geluid wordt voortgebracht, bruikbaar zyn voor het vertrek, waarin het Orgel geplaatst wordt. Dit wil zeggen, dat de pypen de juiste grootte hebben en ook de juiste muziktonen weergeven. De Heer Herbert Norman van de firma Norman & Beard, Beperkt, de makers van het Orgel, was in het bijzonder met dit werk belast. Hy is zonder twyfel een der grootste kunstenaars op dit gebied. In het begin moest de Heer Norman de klank-hoedanigheid (acoustiek) van de Grootte Zaal in het Stadhuis slechts beoordeelen uit de teekeningen die men hem gezonden had. De invloed van de hooge ligging van Johannesburg op vele der registers, moest in aanmerking worden genomen. Gelukkig kon de Heer Norman naar Johannesburg komen, om de grootte en de hoedanigheden van elke orgelpyp vast te stellen en de uitkomst van zyn arbeid is een kunstwerk.

Het ontwerp van al de mechanische deelen is door den Heer Norman, die veel kennis en onderwinding in dit soort van werk heeft, ondernomen. Het in elkaar zetten van het Orgel in de Zaal is een andere triomf van vakkennis, die de Heer A. Fellows Tomkins, van de firma Cooper, Gill & Tomkins, van Kaapstad en Johannesburg heeft behaald. De Heer Tomkins had met eenige moeielykheden te kampen by zyn werk, maar hy is die allen met succes te boven gekomen. Het mag in dit verband vermeld worden, dat de Heer Tomkins zyn opleiding heeft genoten in de fabriek van de Heeren Norman & Beard te Norwich.

Een korte opgave van de inrichting mag van belang zyn voor beoefenaars van orgelmuziek.

Er zyn zeven toonafdeelingen:—

- (1) Het Voetregister,
- (2) Het Koor,
- (3) De Zwaare Toon,
- (4) De Zwellende Toon,
- (5) De Solo,
- (6) De Orkesttoon, en
- (7) De Bromtoon, of Bombardon,

van welke Nos. 4, 5, 6 en 7, en een klein gedeelte van het voetregister besloten zyn in zoogenoemde zweller huisjes, die

gecontroleerd worden door drie gebalanceerde pedalen. Het Koor, de zware toon, de zwellende toon en de solo-toon nemen de gewone plaats in by de vier registers. Het is een bijzondere en eenige eigenschap van dit Orgel, dat het mogelyk is twee van de toon-afdeelingen te gelyk te kunnen bespelen van een van de vier klavierborden, zooals byv: De orkesttoon en de Bromtoon, en wel op de volgende wyze: men plaatst twee heen en weer wiegende plaatjes tegen de linkerzyde van het klavier van elk manuaal ten einde de registers van het orkest te beheerschen. Deze registers zyn aldus aangebracht, dat zy geen geluid voortbrengen, wanneer zy uitgetrokken worden, totdat men op een van de wiegplaatjes drukt; die, welke het naast by het klavier is, brengt zulk een samenstelling van tonen voort als men vooruit op het orkest-orgel heeft uitgetrokken, en vloeit samen met de samenstelling op dat manuaal, terwyl het verderliggende plaatje de manuaal-samenstelling afsnydt en de orkesttoon alleen aan het woord laat. Er is tevens een handige inrichting aangebracht, waardoor het mogelyk is, om wanneer een plaatje aangedrukt is en men een ander wil aandrukken, deze laatste aandrukking het eerste plaatje van zelf vry maakt. De Bombardon wordt op gelyke wyze beheerscht. Men zal gereedelyk verstaan dat wy hier in werkelykheid met een Orgel met zes manualen te doen hebben, waardoor het een buigzaamheid bezit, die onbestaanbaar zou zyn, indien elke toonafdeeling zyn eigen klavierbord had.

Elke toonafdeeling is voorzien van verstelbare pistons, behalve de vaste pistons. Door middel van beweegbare plaatjes, die aangebracht zyn op de klavierbank, kan een passend pedaal-register worden te voorschyn gebracht op elk van de hand pistons. Om sforzando (krachtige) tonen voort te brengen, is er een pedaal in evenwicht ter rechterzyde van de pedale pistons, en men beheerscht zodoende Volspel, de Bombardon en de pedaal, zonder de knoppen der trekregisters aan te raken. De Voetregisters worden beheerscht door een nieuw soort van voetpiston in de plaats van de gewone samengestelde pedalen, die aan de rechterzyde van de voet-zwelen liggen. Aan de linkerhand beheerschen zes dergelyke pistons de drie triller-trek-registers, van de zware tot de aangehoudene toon, van de Solo tot de Groote Koppelaars en de Tuba. De Trommels (Groote en Kleine Trom), de Klokkenspel klank-

dempers, en de Triangel worden beheerscht door middel van beweegbare plaatjes, die aangebracht zyn aan de linkerzyde van de klavierbank, en zyn te bespelen door elke voetregister-toets. Het klokkenspel (twee octaven) is vervaardigd uit speciaal gerolde Bessemer stalen staven, die geslagen worden door zware gegoten yzeren hamers, die in werking gebracht worden door lucht motoren, en waarvan de laagste noot 230lbs. weegt; deze zyn geleverd door de Church Bell Carillon Co. te Londen.

Het Glockenspiel (bestaande uit 32 noten) is ook uit Bessemer staal vervaardigd en is een eigenaardigheid van dit Orgel. Evenals het Carillon (klokkenspel) wordt het in werking gebracht door lucht motoren en zyn duidelyke tonen zyn het gevolg van het fynbewerkte en zware staal, waaruit het vervaardigd is en van het groot gewicht daarvan.

Het Orgel vult een wyde, doch niet zeer diepe plaats achter het orkest, n.l. 43 voet by 10 voet en heeft een hoogte van 36 voet. Het bestaat uit drie verticale (rechttopstaande) deelen, die ook weer verdeeld zyn in drie vakken. Op het bovenste van zyn van links naar rechts: het orkest met het Carillon en het Glockenspiel, het Zwel-orgel en het Solo-orgel aangebracht; vóór het Zwel-orgel is de Solo-tuba. Op het lagere vak vindt men in dezelfde orde het Koor-orgel en de groote Bassen en het zware Orgel in drie afzonderlike secties, en het Bombardon. Op het lagere vak zyn luchtreservoirs, de machines voor de verstelbare en vaste piston, de door luchtdruk werkende Koppelaars, en het Console werktuig. Het pedaal bevindt zich aan beide zyden van de middenvakken en heeft registers van 16 voet ter linker en van 32 voet ter rechter zyde. De Pedaal Trombonen (16 voet), de Saxofoon (16 voet), de hooge Octaaf zyn besloten in het Bombardon zwel-huisje; de Strykmuziek-Bas is in de kasten van de Orkest zweller, en de Contra-Bas in het zweller-huisje. De wind aanvoer, noodig voor de bespeling, geschiedt door middel van elektrishe motors, die vier reeksen waaiers in beweging brengen en deze inrichting is in zyn soort de grootste ter wereld; zy levert 4.200 cubieke voet wind per minuut.

Het geheele apparaat is onmiddelyk onder het Orkest geplaatst; de wind wordt in het Orgel gevoerd door middel van twee gegalvaniseerde stalen kokers, die onderscheidenlyk

12in. en 24in. in doorsnede zyn. Die inrichting is zonder twyfel de beste die deze firma tot nogtoe heeft vervaardigd.

De Motoren worden in beweging gebracht of stop gezet door den Organist zelf, door middel van twee knoppen aan de linkerzyde van de Console, boven de registers van het Orkest.

Het gewicht van het Orgel, met inbegrip van de blaas-inrichting, wordt begroot op 60 ton. De gezamenlyke lengte van de luchtdruk pypen die benooidigd zyn voor de aansluiting der verschillende afdeelingen aan hun respectieve klavier-borden is tien mylen.

Het geheele aantal pypen bedraagt 6,532. De grootste pyp CCCC van de 32 voet lange Dubbele open Diapason bevat 256 voet hout in vlaktemaat en weegt meer dan een halve ton. Zoowat 18 ton tin, lood en zink zyn er gebruikt by de aanmaak van de metalen pypen.

Er zyn 17 reservoirs om de wind te verdeelen, op de verschillende graden van druk, die vereischt wordt.

De geheele vlaktemaat tesamen genomen, bedraagt 3,810 voet, en de druk 15,000lbs. Er zyn 30 klankborden noodig ten behoeve der 6,532 pypen. De wind aanvoer wordt gecontroleerd door 10,383 kranen, die bewogen worden door 4,900 samengeperstelucht motoren of blaas balken. Men gebruikt by de verschillende controleerende inrichtingen verdunde of samengeperste lucht.

Men heeft voor het bedekken van de reservoirs, de motoren en kranen 520 schaapsvellen noodig gehad; deze hoeveelheid kon meer dan de helft van de de vloer vande zaal bedekken. Het Orgel is verscheept in 71 pakkisten, die van 4 tot 300 cubieke voet in grootte van elkaar verschillen. Het instrument is bekleed met een massieve mahonie-houten kast, in Renaissance styl, en die vervaardigd is naar het ontwerp van de Architecten van het Stadhuis, de Heeren Hawke & MacKinlay van Kaapstad, en gefabriceerd en opgesteld door de Heeren H. Martyn & Co., Cheltenham.

De totale kostprys van dit prachtig instrument en zyn bekleeding is £13,153 16s. 7d.

DE HEER ALFRED HOLLINS die het ontwerp maakte voor het orgel van de het Johannesburgsch Stadhuis en vervolgens het opzicht hield over den bouw daarvan en het ten behoeve van de Stadsraad beproefde is geboren te Hull op 11 September, 1865. In den ouderdom van negen jaar kwam hij in het Wilberforce Blinden Instituut te York, waar hij piano leerde spelen, onder den Heer William Barnby, broeder van wijlen Sir Joseph Barnby, wiens kerkmuziek zoo wel bekend is. Toen hij twaalf jaar oud was werd hij een leerling aan de koninklijke Normaal School voor Blinden te Londen waar hij het piano spel bestudeerde onder den Heer Frits Hartvigson, de Hofpianist van Hare Majesteit Koningin Alexandra, en het orgel-spel leerde onder leiding van de wijlen den beroemden orgelist van de Temple Church te Londen, Dr. E. J. Hopkins.

De Heer Hollins begon zijn publieke loopbaan als pianist, maar na enkele jaren wijdde hij zijn aandacht uitsluitend aan het orgelspel. Zijn eerste aanstelling als kerk-orgelist was die aan de St. John's Church, Redhill, Surrey, die hij op zijn negentiende jaar ontving. Later was de Heer Hollins de eerste persoon, die aangesteld werd als orgelist in het Volks-paleis in het East End van Londen. In 1897 aanvaardde de Heer Hollins de benoeming als orgelist van St. George's United Free Church te Edenburg, welke betrekking hij thans nog bekleedt.

Hij heeft veel kunstreizen gemaakt, de Vereenigde Staten in 1886 en daarna weer in 1888 bezocht, Sydney in 1904 bezocht onder een verbintenis met de Stadsraad van Sydney om een reeks concerten te geven op het orgel van het Stadhuis aldaar.

Het tegenwoordig bezoek van den Heer Hollins aan Johannesburg ten einde het stedelijke orgel te beproeven en een reeks van concerten te geven is zijn derde bezoek aan Zuid Afrika. Men heeft zich dikwerf afgevraagd hoe de Heer Hollins zijn muziek instudeert. Het spreekt van zelf, dat hij alles uit het hoofd moet leeren, en er zijn twee manieren dit te doen—de eene door de muziek te laten voor-spelen door bevoegde muziek beoefenaars, en de andere door middel van het Braille Schrift of blinden-schrift.

Collection Number: A1132

Collection Name: Patrick LEWIS Papers, 1949-1987

PUBLISHER:

Publisher: Historical Papers Research Archive, University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa

Location: Johannesburg

©2016

LEGAL NOTICES:

Copyright Notice: All materials on the Historical Papers website are protected by South African copyright law and may not be reproduced, distributed, transmitted, displayed, or otherwise published in any format, without the prior written permission of the copyright owner.

Disclaimer and Terms of Use: Provided that you maintain all copyright and other notices contained therein, you may download material (one machine readable copy and one print copy per page) for your personal and/or educational non-commercial use only.

This collection forms part of a collection, held at the Historical Papers Research Archive, University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa.